

ОН**ПРОФСПІЛКА ПРАЦІВНИКІВ
ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ****TRADE UNION OF EDUCATION AND
SCIENCE WORKER OF UKRAINE**Юридична адреса: 01012, м. Київ, Майдан Незалежності, 2
Адреса для листування: 04071, м. Київ, вул. Ярославська, 6
Тел./факс: (044) 462-47-462, Maidan Nezalezhnosti, Kyiv, Ukraine, 01012
Tel./fax: +380 (44) 462-47-46E-mail: sekr.osvita@gmail.com Website: www.pon.org.ua

Розрахунковий рахунок: UA263223130000026002010078760 в АТ «Укресімбанк» (м. Київ), КОД ЄДРПОУ: 02605316

30.04.2020 № 02-5/251

Народному депутату України
Констанкевич І.М.

Шановна Ірино Мирославівно!

Профспілка працівників освіти і науки України звертається до Вас з приводу Закону України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463-IX та необхідності внесення до нього змін, які не допустять дискримінації педагогічних працівників за віковою ознакою в сфері праці.

Абзацом третім частини 2 статті 22 закону передбачено, що педагогічні працівники державних і комунальних закладів загальної середньої освіти, які досягли пенсійного віку та яким виплачується пенсія за віком, працюють на основі трудових договорів, що укладаються строком від одного до трьох років.

Підпунктом 1 пункту 3 Прикінцевих та перехідних положень закону встановлено, що набрання чинності цим Законом є підставою для припинення безстрокового трудового договору з керівниками державних і комунальних закладів загальної середньої освіти згідно з пунктом 9 частини першої статті 36 Кодексу законів про працю України.

До 1 липня 2020 року засновники державних і комунальних закладів загальної середньої освіти або уповноважені ними органи зобов'язані припинити безстрокові трудові договори з керівниками таких закладів та одночасно укласти з ними (за їх згодою) трудові договори строком на шість років (з керівниками, які отримують пенсію за віком, - на один рік) без проведення конкурсу. У разі їх незгоди з продовженням трудових відносин на умовах строкового трудового договору - звільнити їх згідно з пунктом 9 частини першої статті 36 Кодексу законів про працю України. Після завершення строку трудового договору такі особи мають право обиратися на посаду керівника того самого закладу освіти на ще один строк відповідно до статті 39 цього Закону;

Підпунктом 2 пункту 3 Прикінцевих та перехідних положень закону передбачено, що набрання чинності цим Законом є підставою для припинення безстрокового трудового договору з педагогічними працівниками державних і комунальних закладів загальної середньої освіти, яким виплачується пенсія за віком, згідно з пунктом 9 частини першої статті 36 Кодексу законів про працю.

До 1 липня 2020 року керівники державних і комунальних закладів загальної середньої освіти зобов'язані припинити безстрокові трудові договори з педагогічними працівниками таких закладів освіти, яким виплачується пенсія за віком, з одночасним укладенням з ними трудових договорів строком на один рік. У разі незгоди з продовженням трудових відносин на умовах строкового трудового договору педагогічні працівники, яким виплачується пенсія за віком, звільняються згідно з пунктом 9 частини першої статті 36 Кодексу законів про працю України. Після закінчення строку трудового договору з такими педагогічними працівниками можуть укладатися строкові трудові договори відповідно до абзацу третього частини другої статті 22 цього Закону.

Але статтею 21 Конституції України встановлено, що усі люди є рівні у своїх правах. Права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними.

Згідно з частиною третьою статті 22 Конституції при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.

Відповідно до статті 24 Конституції громадянам гарантовано рівні конституційні права і свободи та встановлено, що не може бути привілеїв чи обмежень за якимись ознаками.

Статтею 43 Конституції закріплено право кожного на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується.

Статтею 58 Конституції встановлено, що закони не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують чи скасовують відповідальність особи.

Статтею 64 Конституції передбачено, що конституційні права і свободи людини не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією.

Статтею 8 Конституції визначено, що в Україні визнається і діє принцип верховенства права. Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй.

Законодавче закріплення зобов'язання щодо звільнення педагогічних працівників державних і комунальних закладів загальної середньої освіти, які отримують пенсію за віком, а також встановлення зобов'язання працювати цій категорії осіб на основі строкових трудових договорів, є за своєю суттю дискримінаційними.

Дискримінація громадян похилого віку в галузі праці забороняється Законом України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні» від 16.12.1993 № 3721-ХІІ. Статтею 2 закону встановлено, що громадяни похилого віку користуються всіма соціально-економічними і особистими правами і свободами, закріпленими Конституцією України, іншими законодавчими актами.

Статтею 6 Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» від 06.09.2012 № 5207-VI дискримінація в Україні також заборонена. Частиною 1 цієї статті встановлено, що відповідно до Конституції України, загальновизнаних принципів і норм міжнародного права та міжнародних договорів України всі особи незалежно від їх певних ознак мають рівні права і свободи, а також рівні можливості для їх реалізації. Відповідно до частини 2 цієї статті форми дискримінації з боку державних органів, їх посадових осіб забороняються.

Відповідно до статті 9 Конституції України міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства, а отже обов'язкові до виконання/дотримання.

Статтею 23 Загальної декларації прав людини 1948 року встановлено, що кожна людина має право на працю, на вільний вибір роботи.

Статтею 14 Конвенції про захист прав і основних свобод людини 1950 року визначено, що здійснення прав і свобод, викладених у цій Конвенції, гарантується без будь-якої дискримінації за ознакою соціального походження, майнового стану, народження або інших обставин.

Відповідно до статті 1 Конвенції МОП про дискримінацію в галузі праці та занять 1958 року № 111 під терміном «дискримінація» розуміється будь-яке розрізнення, недопущення або перевагу, що призводить до знищення або порушення рівності можливостей чи поводження в галузі праці та занять. Кожний член Організації, для якого ця Конвенція є чинною, зобов'язується визначити й проводити національну політику, спрямовану на заохочення рівності можливостей стосовно праці з метою викорінення будь-якої дискримінації, скасовувати будь-які законодавчі положення, що не збігаються з цією політикою.

Статтею 4 Конвенції МОП № 158 «Про припинення трудових відносин з ініціативи роботодавця» 1982 року встановлено, що трудові відносини з працівниками не можуть припинятися, якщо тільки немає законних підстав для

такого припинення, пов'язаного із здібностями чи поведінкою працівника або викликаного виробничою потребою підприємства, установи чи служби.

Статтею 3 Рекомендації Міжнародної організації праці «Щодо літніх працівників» № 162 від 23.06.1980 закріплено обов'язок кожної держави-члена МОП в рамках національної політики, спрямованої на сприяння рівності ставлення та можливостей для працівників незалежно від їхнього віку, вживати заходів до недопущення дискримінації літніх працівників у галузі праці та занять. Згідно зі статтею 5 Рекомендації № 162 літні працівники без дискримінації за віком повинні користуватися рівністю можливостей та ставлення нарівні з іншими працівниками, зокрема, відносно доступу, з урахуванням їхніх особистих здібностей, досвіду та кваліфікації до роботи за їхнім вибором як у державному, так і у приватному секторах.

Відповідно до пункту 5 Рекомендації щодо припинення трудових відносин з ініціативи роботодавця № 166 від 22.06.1982 для припинення трудових відносин не повинні бути такі причини, як вік.

Крім того, згідно з частиною другою статті 23 Кодексу законів про працю України строковий трудовий договір укладається у випадках, коли трудові відносини не можуть бути встановлені на невизначений строк з урахуванням характеру наступної роботи, або умов її виконання, або інтересів працівника та в інших випадках, передбачених законодавчими актами.

В Рішенні від 13.03.2012 № 5-рп/2012 Конституційний Суд України дійшов висновку, що оскільки Кодекс законів про працю України є основним актом цивільного законодавства, який регулює трудові відносини, то будь-які зміни у регулюванні однопредметних правовідносин можуть відбуватися лише з одночасним внесенням змін до нього.

Враховуючи зазначене вище, а також ті обставини, що професійним спілкам не надано права законодавчої ініціативи, Профспілка працівників освіти і науки України розраховує на внесення Вами, шановна Ірино Мирославівно, на розгляд Верховної Ради України законопроекту «Про внесення змін до Закону України по повну загальну середню освіту» щодо вилучення абзацу третього з частини 2 статті 22 закону «Про повну загальну середню освіту» (щодо можливості роботи педагогічних працівників, які досягли пенсійного віку та яким виплачується пенсія за віком, лише на основі строкових трудових договорів терміном від одного до трьох років), а також підпунктів 1 та 2 з пункту 3 Розділу X «Прикінцеві та перехідні положення» (щодо визнання набрання чинності цим Законом підставою для припинення до 1 липня 2020 року безстрокового трудового договору з керівниками та педпрацівниками закладів загальної середньої освіти, яким виплачується пенсія за віком, та укладання з ними строкових трудових договорів терміном на один рік).

Прийняття таких змін забезпечить відновлення конституційних прав на працю педагогічних працівників, які отримують пенсію за віком, та не допустить їх дискримінації за віковою ознакою.

Додаток: проект закону «Про внесення змін до Закону України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463-ІХ (щодо трудових прав керівників та інших педагогічних працівників державних та комунальних закладів загальної середньої освіти, які отримують пенсію за віком)» - на 1 аркуші.

З повагою
Голова Профспілки

Г.Ф.Труханов

Вноситься народним депутатом України

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463-IX (щодо трудових прав керівників та інших педагогічних працівників державних та комунальних закладів загальної середньої освіти, які отримують пенсію за віком)

Верховна Рада постановляє:

1. Внести зміни до Закону України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463-IX (Відомості Верховної Ради України...):

1) у статті 22:

абзац третій з частини 2 - вилучити;

2) у Розділі X Прикінцеві та перехідні положення:

підпункти 1 та 2 з пункту 3 - вилучити.

2. Рішення засновників державних і комунальних закладів загальної середньої освіти або уповноважених ними органів, а також рішення керівників державних та комунальних закладів загальної середньої освіти про припинення безстрокових трудових договорів відповідно з керівниками та педагогічними працівниками цих закладів, які отримують пенсію за віком, і укладання з ними строкових трудових договорів терміном на рік, прийняті до внесення цих змін, вважати недійсними та з дня набрання чинності цим Законом відновити безстрокові трудові договори з такими працівниками.

Голова Верховної Ради України